

Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä 20.05.2024 § 206

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 20.05.2024

§ 206

Lahden osallistuminen EAKR-hankehakuun "Helle - sään ääri-ilmiöihin sopeutuminen Päijät-Hämeessä" -hanke-ehdotuksella

2410/00.01.03.00/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Ympäristökoordinaattori Laura Matkala, p.044 483 1684

Ympäristöjohtaja Elina Ojala, p. 044 482 6376

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy Lahden osallistumisen EAKR-hankehakuun "Helle – sään ääri-ilmiöihin sopeutuminen Päijät-Hämeessä" -hankehakemuksella.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

Keskustelun kuluessa jäsen Mira Nieminen teki hylkäysesityksen.

Kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Jorma Ratia kannatti tehtyä hylkäysesitystä. Puheenjohtaja totesi, että on tehty kannatettu esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava ehdotus, minkä johdosta tulee äänestää.

Selostus hyväksyttiin. Puheenjohtaja teki seuraavan äänestys ehdotuksen nimenhuutoäänestyksenä: Ne, jotka kannattavat esittelijän pohjaehdotusta

äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat jäsen Mira Niemisen tekemää hylkäysesitystä, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin. Suoritetussa äänestyksessä annettiin 6 JAA-ääntä (Lampinen, Kaikkonen, Talja, Rantanen, Putula, Hildén) ja 4 EI-ääntä (Nieminen Erkki, Aaltonen, Ratia, Nieminen Mira). Puheenjohtaja totesi esittelijän pohjaehdotuksen tulleen hyväksytyksi. Äänestyslista on päätöksen liitteenä (liite 1)

Perusteluosa

Lahden kaupunki on valmistellut yhdessä LAB-ammattikorkeakoulun kanssa hanke-ehdotuksen ilmastonmuutoksen sopeutumisen teemaan Päijät-Hämeessä. Tämä kaksivuotinen hanke auttaa varautumaan nykyistä paremmin yhä useammin esiintyvää äärimmäistä kuumuutta vastaan. Hankkeessa laaditaan lisäksi toimintamalli, jonka avulla sopeutumisen toimia voidaan suunnitella ja toteuttaa asukkaiden, luonnon ja elinkeinoelämän kannalta oikeudenmukaisella tavalla.

Lahden kaupunki tekee tavoitteellista ilmastotyötä, jonka näkyvin kärki on keskittynyt suurelta osin kasvihuonekaasupäästöjen hillintään. Tärkeiden hillintätoimien lisäksi ilmastonmuutokseen sopeutumisen toimet ovat välttämättömiä, sillä vaikka ilmastomuutos pysähtyisi kokonaan juuri nyt, näkyisivät sen vaikutukset meillä vielä vuosikymmenien ajan. Helleaallot aiheuttavat merkittäviä terveysriskejä väestölle, sillä korkeat lämpötilat voivat heikentää työtehoa ja lisätä terveydenhuollon kuormitusta. Lämpösaarekeilmiö tehostaa helteiden vaikutusta tiiviisti rakennetuilla alueilla, joihin syntyy lämpösaarekkeita hukkalämmöstä sekä rakenteisiin varastoituneen auringonsäteilyn vapautumisesta lämpönä. Ilmiötä on alustavissa tarkasteluissa havaittu Päijät-Hämeessä ainakin Lahdessa. Kaupunkivihreää lisäämällä voidaan hillitä lämpösaarekeilmiötä, sillä kasvillisuus luo varjostusta ja viilentää.

Nyt haussa oleva Hämeen ELY-keskuksen koordinoima EAKR-hankerahoitus (Uudistuva ja Osaava Suomi 2021–2027 / toimintalinja 2 Hiilineutraali Suomi: erityistavoite 2.2 Ilmastonmuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja katastrofivalmiuden ja –palautuvuuden edistäminen) tarjoaa mahdollisuuden saada tukea sopeutumistoimenpiteisiin ja lämpösaarekeilmiön ehkäisemiseen. Lahden kaupungin ja LAB-ammattikorkeakoulun yhteishankkeessa korostuvat sopeutumisen toimenpiteiden oikeudenmukaisuustarkastelu sekä lämpösaarekeilmiöön vastaaminen, ja siinä tuotetaan muun muassa kaavoittajien avuksi tarkkoja kartta-aineistoja lämpösaarekeilmiöstä Päijät-Hämeessä. Aineistojen avulla voidaan paremmin kohdentaa viherryttämis- ja muita viilentämistoimia esimerkiksi ilmiölle haavoittuvaisimpien ihmisryhmien toimintoihin tai kriittisiin yritystoimintoihin nähden. Hankkeessa toteutetaan LABin johtamana viilennyspilotteja viherrakentamisen keinoilla yhteistyössä paikallisten yritysten kanssa. Päijät-Hämeen ilmastokumppanuusverkostoa ja EU:n kaupunkimission yrityskumppanuusverkostoa hyödynnetään yritysyhteistyön toteuttamiseen.

Ilmastonmuutokseen sopeutumisen toimien oikeudenmukaisuutta on syytä arvioida tarkasti, sillä jatkossa voi syntyä tilanteita, joissa enemmistön suojaamiseksi tehty toimenpide aiheuttaa merkittävää haittaa muualla. Oikeudenmukaisuuden toimintamallin kehittämisen yhteydessä on tarkoitus selvittää Päijät-Hämeen eri elinkeinojen mahdollisuuksia sopeutua ilmastonmuutokseen. Toimintamallia hyödynnetään kaupunkien omien ilmastotoimenpiteiden suunnittelussa, ja sitä voidaan myös jatkojalostaa elinkeinoelämän tarkoituksiin.

Kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumisen suunnitelma KISS 2030 alleviivaa kaupunkien roolia oikeudenmukaisessa ilmastonmuutokseen

sopeutumisessa. Teema on tärkeä myös EU-tasolla, ja Lahtikin raportoi ilmastotyön oikeudenmukaisuustoimista esimerkiksi EU:n kaupunkien missiolle. Tämä hanke vahvistaa Lahden kaupungin ja sen EU-mission kumppaneiden yhteistyötä, sekä oikeudenmukaisuustoimintamallin kehittämisen että viherryttämispilottien kautta. Hanke toteuttaa myös Lahden kaupungin strategiaa luomalla kestävästä kaupunkirakennetta yrityksille ja asukkaille, ja lisäämällä lähiluonnon virkistysmahdollisuuksia ja luonnon monimuotoisuutta.

Hankkeen suunniteltu kesto on 2,5 vuotta ja aloitusajankohta loppuvuodesta 2024. Hankesuunnitelman kokonaisbudjetti on noin 360 000 euroa, josta Lahden kaupungin osuus on noin 160 000 euroa. Omarahoitusosuus on 25 %, eli noin 40 000 euroa, josta noin 24 000 euroa katetaan ympäristökehityksen yksikön omalla työllä (vakituisten ympäristökoordinaattorin palkkakuluja). Mikäli hankehakemus saa positiivisen rahoituspäätöksen, katetaan omavastuuosuuden jäljelle jäävä osuus, noin 16 000 euroa elinvoima- ja työllisyyspalveluiden sisäisten projektien kustannuspaikalta 101014039. Hankerahoitus sisältää projektipäällikön palkkakulut, sekä viestintään ja taustaselvityksiin liittyviä ostopalveluita. Lahden kaupunki koordinoi hanketta ja LAB-ammattikorkeakoulu toimii partnerina. Hankkeen tulosten jalkauttamiseen hyödynnetään Päijät-Hämeen ilmastotyöryhmää. Mikäli hanke saa myönteisen rahoituspäätöksen, siitä saattaa aiheutua tarve muutoksiin Lahden kaupungin talousarviossa. Hankehakemuksen määräpäivä on 3.6.2024.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä 20.05.2024 § 206

Toimenpiteet

Ote Matkala, Ojala, Aarnikoivu